

IKÄIHMISTEN PALVELUT

Asumispalveluiden ja vanhainkotihoidon palvelusisällöt ja maksut

Tampereen kaupunki, Hyvinvoinnin palvelualue
Ikäihmisten palvelut

Asumispalvelut ja laitoshoido

Sosiaalihuoltolain mukainen (SHL 22 §, 23 § ja 24 §) asumispalvelu ja laitoshoido ikäihmisten palveluissa Tampereella:

Ympäri vuorokautista hoitoa annetaan

- vanhainkodissa (laitoshoido)
- tehostetussa palveluasumisessa (asumispalvelu)

Ei-ympäri vuorokautista hoitoa annetaan

- palveluasumisessa (asumispalvelu)
- tuetussa asumisessa, poistuva palvelu (asumispalvelu)

Asumispalvelu on kotona asumista.

Yleistä asumispalveluista

Asumispalvelulla tarkoitetaan asumisen ja hoidon yhdistämistä sekä tilan yhteisöllisyyttä ja mahdollisuutta yhteiseen ohjattuun toimintaan muiden asukkaiden kanssa.

Asumispalvelu on kotona asumista.

Sosiaali- ja terveysministeriön (STM) asetuksessa avo- ja laitoshoidon määrittelyssä seuraavasti: ”Avohoidossa korostuu henkilön omaehtoinen vaikutusmahdollisuus palvelujen ja asumisensa järjestämiseksi”.

- henkilö asuu vuokra-asunnossa ja on oikeutettu mm. Kelan etuuksiin
- maksaa vuokran, elinkustannuksensa ja saamistaan palveluista

STM:n ja Kuntaliiton vanhustenhuollon suositusten mukaisesti ikäihmisten palvelujen tavoitteena on tukea kaikkien ikääntyneiden itsemääräämisoikeutta ja itsenäistä suoriutumista riippumatta heidän toimintakyvystään.

Asumispalveluissa asiakkaalle tehdään palvelu- ja hoitosuunnitelma, joka on lakisääteinen ja virallinen asiakirja asukkaan saamasta palvelusta.

Tehostettu palveluasuminen

- **TEHOSTETTUUN PALVELUASUMISEEN SISÄLTYY**

Ympäri vuorokautinen perusturva

- henkilökohtaisten tarpeiden mukainen hoito, apu, ohjaus ja tuki kodin henkilöstöltä
- tarvittavat sairaanhoitopalvelut (mm. lääkehoidosta huolehtiminen)
- saattohoitomahdollisuus asukkaan ja omaisen niin halutessa
- henkilökohtaisesta päivittäishygieneiasta ja puhtaudesta huolehtiminen, wc- käynneissä avustaminen tarpeen mukaan ympäri vuorokauden, tarvittava peseytymisapu
- vaate- ja liinavaatehuollosta huolehtiminen, asuinympäristön siivouksesta huolehtiminen päivittäin, viikkosiivous ja vuosittainen suursiivous
- geriatriin palvelut

Ateriat

aamiainen, lounas, päiväkahvi, päivällinen ja iltapala
(ateriamaksu 390 €/kk, jonka kaupunki perii asiakkaalta)

Turvapalvelumaksu (kaupunki perii erillisen taulukon mukaan, katso s.8)

Henkilökohtaiset apuvälineet saa Tampereen apuvälinelainaamosta. Kotisairaala voi tarvittaessa käydä asumispalveluyksiköissä.

Palveluasuminen

● PALVELUASUMISEEN SISÄLTYY

- tarvittava tuki, ohjaus ja neuvonta kaikkina päivinä
- tarvittava päivittäisissä toiminnoissa avustaminen klo 7-22, henkilökohtaiset palvelujen sisällöt, määrä ja ajankohdat
- tarvittavan lääkehuollon järjestäminen ja henkilökohtaisen lääkehoidon toteuttaminen
- tarvittavat sairaanhoitopalvelut
- avustaminen ja tuki asukkaan sekä kodin päivittäisen ympäristön siisteydessä mukaan lukien tarpeellinen liinavaate- ja vaatehuolto
- kodin ylläpitosiivous kerran kuukaudessa, saunomispalvelu ja peseytymisapu
- tukipalveluna turvapalvelu (kaupunki perii turvapalvelumaksun taulukon mukaan s,8).

● PALVELUASUMISEEN EI SISÄLTY

- aterioita
 - asukas voi ostaa ateriat palvelutalosta palvelukeskuskortin hintaan tai palveluntuottajan määrittelemään hintaan. Ateriat voi ostaa myös muualta tai tehdä itse.
- säännöllinen yöhoito (hoitajakutsulla saa kuitenkin avun myös yöllä)

Henkilökohtaiset apuvälineet saa Tampereen apuvälinelainaamosta. Kotisairaala voi tarvittaessa käydä asumispalveluyksiköissä.

Asumispalvelumaksun perusteet

- Asumispalvelumaksut, jotka kaupunki perii asiakkaalta
 - lasketaan asiakkaan bruttotuloista (kaikki verolliset ja verottomat tulot huomioidaan)
 - perustuvat lakiin sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (734/92) ja asetukseen sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (912/92).
- Tampereen kaupunki perii **tehostetussa asumispalvelussa asuvalta**
 - kotihoidon maksun (taulukko s.7)
 - turvapalvelumaksun (taulukko s. 8)
 - tehostetun palveluasumisen ateriamaksun (390€/kk)
- Tampereen kaupunki perii **palveluasumisessa asuvalta**
 - kotihoidon maksun (taulukko s.7)
 - turvapalvelumaksun (taulukko s. 8)
- Turvapalvelu sisältää ympäristön turvallisuuteen teknologian keinoin saatavat apuvälineet, esimerkiksi tarvittaessa turvarannekkeen, hoitajakutsun, lukitut ovet ja hoitajan valvonnan vuorokauden ympäri.

Jatkuvasti ja säännöllisesti kotona annettavan hoidon palvelumaksu 1.10.2016 alkaen

perheen jäsenten lukumäärä	maksuttomuuden yläraja	1-4h/kk	5-10h/kk	11-20h/kk	21-30h/kk	31-40h/kk	41h tai yli/kk
1	573 €	11%	15%	23%	30%	32%	35% Tehoste- tussa palvelu- asumisessa aina tämä %
2 pariskunnat, kun muuttavat yhdessä samaan huoneistoon palvelu- talossa	1057 €	8%	12,5%	15%	18%	20%	22% Tehoste- tussa palvelu- asumisessa aina tämä %

Turvapalvelumaksutaulukko

Korvausluokka	Bruttotulot/kk	Euroa/kk
1.	573 – 996,99 €/kk	18
2.	997 – 1441,99 €/kk	26
3.	1442 – 1863,99 €/kk	35
4.	1864 €/kk ja yli	43

Asumispalvelussa asuva asiakas maksaa itse

- **vuokran ja muut asumismenot** (mm. sähkö, vesi, kotivakuutus). Vuokran suuruus riippuu mm. asunnon koosta.
- **lääkkeet** (kelakorvaus, lisäkorvaus, kun omavastuu ylittää 610,37 €/v. 2016)
- **hoitotarvikkeet** (pois lukien asiakkaalle maksuttomat hoitotarvikejakelun piiriin kuuluvat tarvikkeet esim. vaipat, diabeteksen hoitoon liittyvät tarvikkeet)
- **poliklinikka-, terveystakeskus- ja sairaalamaksut, lääkärissä käynnit.** Tehostettuun palveluasumiseen sisältyvät geriatrin palvelut, joista ei peritä maksua asiakkaalta.
- **muut henkilökohtaiset menot** kuten esimerkiksi vaatteet, henkilökohtaiseen hygieniaan liittyvät kulut, puhelinkulut, matkat, kampaajan tai lehtien tilauksen

Palvelutaloilla on omia lisäpalveluja, joita asukas voi halutessaan ostaa. Ne eivät kuulu kaupungin ostamaan palvelupakettiin (esim. hygieniapaketti, joka sisältää henkilökohtaiseen ja kodin puhtauteen liittyvät tuotteet).

Mitä tukia mahdollisuus hakea ja saada

KELA

- eläkkeensaajan asumistuki
- eläkkeensaajan hoitotuki (vuonna 2016 perushoitotuki 62,25 €/kk, korotettu hoitotuki 154,96 €/kk ja ylin hoitotuki 327,67 €/kk)
- lääkekatto eli vuotuinen omavastuu ja sen täytyminen (612,62 € vuonna 2016)
- muut kelakorvaukset, kuten muillakin kotona asuvilla, esim. yksityislääkäripalkkioista (silmälääkäri), matkakorvaukset.

MUUT

- terveydenhuollon kustannuksien vuotuinen yläraja eli maksukatto (vuonna 2016 maksukatto 691€)
- maksualennus tai maksuvapautus Tampereen kaupungin perimiin asumispalvelumaksuihin
- toimeentulotuki.

Maksualennus ja -vapautus asumispalveluissa

- Mikäli asiakkaan tulot eivät riitä kattamaan välttämättömiä menoja, hän voi hakea alennusta / vapautusta Tampereen kaupungin perimistä asumispalvelumaksuista (kotihoidon maksu, ateriamaksu ja turvapalvelumaksu).
- Päätös asumispalvelumaksun alennuksesta / vapautuksesta perustuu maksuvaralaskelmaan, jossa huomioidaan asiakkaan **nettotulot** ja välttämättömät menot. Laskelma perustuu toimeentulotukilakiin ja –normistoon. Asiakas (tai omainen) toimittaa hakemuksen mukana tarvittavat tositteet menoista.
- Jos asiakkaalla on omaisuutta/varallisuutta enemmän kuin 3400 euroa, hän ei voi saada alennusta. Tämä perustuu Ikäihmisten palvelujen lautakunnan tekemiin päätöksiin (4.4.2007, 36§ Ikäihmisten asumispalveluiden asiakasmaksujen maksuperusteiden muuttaminen ja 21.12.2011, 131§ Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujen muuttaminen).
- Maksualennusta ja -vapautusta haetaan gerontologisen avososiaalityön yksiköstä. Lisätietoja antavat: vastaava sosiaalityöntekijä Anita Satama puh. 040-639 7455, sosiaalityöntekijä Tuija Saarinen puh. 0400-192 218, sosiaalityöntekijä Saana Lehtonen puh. 040-801 6067
- Asumispalvelussa asuvalle ei ole laissa säädetty niin sanottua käyttövaraa eli rahasummaa, joka pitäisi jäädä käteen menojen jälkeen. Käyttövara on ainoastaan laitoshoidossa, missä asiakasmaksu muodostuu eri tavalla kuin asumispalveluissa. Maksuvaralaskelmassa asiakkaalle lasketaan menoksi toimeentulotuen perusosa, jolla hänen katsotaan kattavan esimerkiksi vaate- ja puhelinmenot.

Toimeentulotuki asumispalveluissa

- Asumispalvelujen asiakasmaksut eivät saa aiheuttaa asiakkaalle tai hänen puolisolleen toimeentulotuen tarvetta.
- Mikäli maksuvapautuksesta huolimatta asiakkaan tulot eivät riitä kattamaan välttämättömiä menoja eikä hänellä ole omaisuutta/varallisuutta, hän saa toimeentulotukea.
- Jos asiakkaalla on yksittäinen (ei säännöllinen) suuri menoerä (esim. hammashoito, silmälasit, muuttokulut, iso sairaalamaksu), hän voi hakea toimeentulotukea, jolloin gerontologisen avososiaalityön työntekijät tekevät asiakkaalle toimeentulotukilaskelman.
- Toimeentulotuki on aina viimesijainen tuki ja sitä haetaan gerontologisen avososiaalityön yksiköstä. Lisätietoja antavat: vastaava sosiaalityöntekijä Anita Satama puh. 040-639 7455, sosiaalityöntekijä Tuija Saarinen puh. 0400-192 218, sosiaalityöntekijä Saana Lehtonen puh. 040-801 6067
- Maksuvaralaskelmassa ja toimeentulotukilaskelmassa huomioidaan välttämättömät menot kuten esimerkiksi vuokra ja lääkkeet.

Tehostetun palveluasumisen asiakasmaksun muodostuminen

Asiaksmaksu lasketaan asiakkaan bruttotuloista (kaikki verolliset ja verottomat tulot).

Maksua määrättäessä ei huomioida mitään menoja, vain bruttotulo.

Bruttotulosta vähennetään niin sanottu suojaosuus 573 euroa. Näin saatu summa kerrotaan 0,35 ja saadaan asiakkaan kotihoidon maksu.

Laskentakaava kotihoidon maksuun (**yksinasuvalle**)

Bruttotulot (eli tulot ennen veroa) yhteensä: _____

Bruttotulot _____ - 573 => _____ x 0,35 =>

saadaan kotihoidon maksuksi _____ €/kk

Lisäksi asiakas maksaa

- ateriamaksun 390€/kk
- turvapalvelumaksun taulukon (s. 8) mukaisesti _____

Nämä yhteen laskemalla saadaan Tampereen kaupungin perimät maksut (kotihoiton maksu, ateriamaksu ja turvapalvelumaksu).

Esimerkkilaskelma tehostetussa palveluasumisessa asuvalle asukkaalle

- Tehostetussa palveluasumisessa asukas, jolla palvelu- ja hoitosuunnitelmassa tunteja 67h/kk eli kerroin on 35 prosenttia taulukon mukaan.
- Bruttotulot 1300€/kk, josta määritellään asiakasmaksut (sisältää hoitotuen, mutta ei asumistukea, koska ei sitä ei oteta huomioon asiakasmaksuja määrättäessä)
- Kotihoidon maksuksi tulee
 - $(1300\text{€/kk} - 573\text{€/kk}) \times 0,35 = 254,45 \text{ €/kk}$
 - turvapalvelumaksu taulukon mukaan 26€/kk
 - kiinteä ateriamaksu 390€/kk
- Tampereen kaupungin perimät maksut yhteensä 670,45 €/kk

Esimerkkilaskelma jatkuu

● MAKSUVARALASKELMA

Nettotulot: 1579 €/kk (1300€ + asumistuki 279€)

Menot:

- vuokra 550€/kk, sisältää veden ja sähkön
- lääkkeet 66€/kk (Kelan maksukatto täyttynyt)
- kotivakuutus 9€/kk (keskiarvo koko vuodelta)
- perusosa 247,61€/kk (vuonna 2016)
- Tampereen kaupungin perimät maksut 670,45€/kk

Maksuvara on nettotulot 1579 € – menot 1543,06 € eli 35,94 e/kk.

Esimerkissä maksualennusta ei myönnetä, koska asukkaalle jää perusosan lisäksi muuhun käyttöön 35,94 €/kk .

Toimeentulotuen perusosa tehostetussa palveluasumisessa on 1.1.2016 alkaen 247,61 €/kk eli asukkaalle jää tätä enemmän.

Perusosa on meno, jolla asukas kattaa esim. vaateista, henkilökohtaisesta hygieniasta, puhelinlaskuista ja lehtien tilauksesta aiheutuvat menot. Perusosa huomioidaan menona ainoastaan silloin kun asiakkaalle tehdään maksuvaralaskelma.

Perusosa ei ole summa, joka jokaiselle tulisi jäädä henkilökohtaiseen käyttöön menojen jälkeen. Se on laskennallinen meno, joka perustuu toimeentulotukilakiin ja se siis huomioidaan ainoastaan kun asiakkaalle tehdään maksuvaralaskelmaa.

Vanhainkotihoido

- **Sisältö**

- asuminen
- ympärivuorokautinen hoito
- ruoka
- lääkkeet
- hoitotarvikkeet
- apuvälineet
- lääkäripalveluita
- kuljetukset lääkärin määräämiin hoitoihin
- hammashoito.

Laitoshoidon maksuista

- Pitkäaikaisessa laitoshoidossa (vanhainkodit, sairaalat) olevan henkilön laitoshoidon maksu määräytyy tulojen mukaan.
- Maksu voi olla **enintään 85 % hoidossa olevan nettokuukausituloista**, silloin kun laitoshoidossa on pienempituloinen puoliso, molemmat puoliset tai yksinäinen ihminen.
- Jos laitoshoidossa suurempituloinen puoliso, hoitomaksu on enintään 42,5 % puolisoiden yhteenlasketuista nettotuloista.
- Asiakkaan henkilökohtaiseen käyttöön on kuitenkin jäätävä kuukausittain vähintään 107€ (pitkäaikaisen laitoshoidon käyttövara 1.1.2014 alkaen).
- Asiakkaalla on mahdollisuus hakea ja saada KELAsta eläkkeensaajan hoitotukea (mutta ei asumistukea).
- Asiakasmaksut perustuvat sosiaali- terveydenhuollon asiakasmaksuista annettuun lakiin (734/92) ja asetukseen (912/92).

Esimerkki maksun määräytymisestä

- Nettotulot: 1200€/kk (ei sisällä asumistukea, sisältää korotetun hoitotuen).
- Pitkäaikaishoidon maksu: $1200\text{€/kk} \times 0,85 = 1020\text{€/kk}$.
- Asiakkaalle jää omaan käyttöön 180€/kk.

Tehostetun palveluasumisen maksuvaralaskelmaesimerkkejä, kun tulona on vain kansaneläke

Maksuvaralaskelma tehdään silloin, kun asiakkaan rahat eivät riitä välttämättömiin menoihin.

Maksuvaralaskelmaesimerkki 1

- Esimerkki on laskettu yksin asuvalle henkilölle.
- Esimerkkilaskelmassa brutto- ja nettotuloina on käytetty samoja lukuja.
- Perusosa tehostetussa palveluasumisessa on 247,61 €/kk (vuonna 2016).
- **Tulot (brutto)**
 - kansaneläke 634,30 €/kk + takuueläke 132,55 €/kk
 - = **täysi takuueläke 766,85 €/kk** (vuonna 2016)
 - eläkkeensaajan hoitotuki 154,96 €/kk (korotettu hoitotuki)
- **TULOT YHTEENSÄ 921,81 €/kk.**

Tästä summasta (eli bruttotulosta) määräytyy Tampereen kaupungin perimät asiakasmaksut.
- Maksuvaraa laskettaessa tuloksi huomioidaan lisäksi asumistuki 366,47 €/kk.

Maksuvaralaskelmaesimerkki 1 jatkuu

- **NETTOTULOT 1288,28 €/kk** (sisältää eläkkeet, hoitotuen ja asumistuen)

- **Menot**

- vuokra (sis. sähkö ja vesi)	550 €/kk
- reseptilääkkeet	70 €/kk
- kotihoidon maksu	122,08 €/kk
- turvapalvelumaksu	18 €/kk (taulukosta s. 8)
- ateriamaksu	390 €/kk (kiinteä)
- perusosa	247,61 €/kk

- **MENOT YHTEENSÄ 1397,69 €/kk**

$$1288,28 \text{ € (nettotulot)} - 1397,69 \text{ € (menot)} = - 109,41$$

Asiakkaalle jää 109,41 euroa alle perusosan (247,61 €/kk), joten hänelle myönnetään tämän verran (109,41 €/kk) alennusta Tampereen kaupungin perimiin asumispalvelun asiakasmaksuihin. Näin asiakkaalle jää omaan käyttöön perusosan verran rahaa.

Maksuvaralaskelmaesimerkki 2

- Esimerkki on laskettu yksin asuvalle henkilölle.
- Esimerkkilaskelmassa brutto- ja nettotuloina on käytetty samoja lukuja.

Tulot (brutto)

- kansaneläke 414 €/kk
- työeläke 500 €/kk
- eläkkeensaajan hoitotuki 327,67 €/kk (ylin hoitotuki)

- **TULOT YHTEENSÄ 1241,67 €/kk**

Tästä summasta (eli bruttotulosta) määräytyy Tampereen kaupungin perimät asiakasmaksut.

- Maksuvaraa laskettaessa tuloksi huomioidaan lisäksi asumistuki 329,32 €/kk.

Maksuvaralaskelmaesimerkki 2 jatkuu:

NETTOTULOT 1570,99 €/kk (sisältää eläkkeet, asumistuen ja hoitotuen)

● **Menot**

- vuokra (sis. vesi ja sähkö) 550 €/kk
- lääkkeet 65 €/kk
- kotihoidon maksu 234,04 €/kk
- turvapalvelumaksu 26 €/kk (taulukosta s. 8)
- ateriamaksu 390 €/kk (kiinteä)
- perusosa 247,61 €/kk

● **MENOT YHTEENSÄ 1512,65 €/kk**

Maksuvara on 1570,99 €(nettotulot) – 1512,65 €(menot) = 58,34 €

Asiakkaalle jää 58,34 €/kk euroa yli perusosan (247,61 €/kk), joten hänelle **ei myönnetä alennusta** Tampereen kaupungin perimiin asumispalvelun asiakasmaksuihin.

Esimerkissä asiakkaalle jää omaan käyttöön perusosan 247,61 € lisäksi 58,34 € eli yhteensä 305,95 €/kk.

Lisätietoa:

- Palvelu- ja neuvontapiste
<http://www.tampere.fi/sosiaali-ja-terveyspalvelut/ikaihmissen-palvelut/kotitori.html>
- Asiakasmaksut
<http://www.tampere.fi/sosiaali-ja-terveyspalvelut/asiakasmaksut.html#kotihoidonasumispalvelujenjapitkaaikaisenlaitoshoidonmaksupaatoksetjalaskut>
- Asuminen
<http://www.tampere.fi/sosiaali-ja-terveyspalvelut/ikaihmissen-palvelut/asuminen.html>
- Palveluseteli
<http://www.tampere.fi/sosiaali-ja-terveyspalvelut/ikaihmissen-palvelut/palveluseteli.html>